



# Den Haag

**Datum**

18 april 2023

**Onderwerp**

Antwoord van het college op de vragen van het raadslid mevrouw Klokkenburg-Reedeker, luidend: 'Minder stemlocaties in wijken met lagere WOZ-waarde'

**BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN****Ons kenmerk**

DPZ/10505386  
RIS314845

Het raadslid mevrouw Klokkenburg-Reedeker heeft op 14 maart 2023 een brief met daarin acht vragen aan de voorzitter van de gemeenteraad gericht.

Overeenkomstig artikel 30 van het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, beantwoordt het college deze vragen als volgt.

1. *Is het college zich er van bewust dat het aantal stemlocaties in wijken met een ondergemiddelde WOZ-waarde is afgenomen met 6,8%? Zo nee, waarom niet?*

Een relatie is nog geen causaal verband. In de wijken waar de vragen op doelen zijn juist meer stembureaus ten opzichte van andere wijken als het wordt bekeken per stemmer en vaak binnen een afstand van 300 meter. Er zijn vele variabelen denkbaar om te bepalen waar en hoeveel stembureaus er worden geplaatst op de daarvoor bestemde stemlocaties. Bij iedere verkiezing moeten beheerders van stembureau locaties opnieuw bereid worden gevonden om hun locatie als stemlokaal beschikbaar te stellen. Dit heeft altijd gevolgen voor de inzet en de spreiding. Het college kijkt daarbij primair naar spreiding, potentiële opkomst en toegankelijkheid. Maar ook andere factoren spelen een rol (herkenbare locatie, functie in de wijk ed.). Afhankelijk van welke verkiezing als referentiekader wordt gehanteerd, kunnen hoge en lage WOZ-gebieden (en daarmee ook gemiddelden) stijgen of dalen. Daarnaast is er altijd een jaarlijks verloop van stembureaus in ieder stadsdeel en iedere wijk en zijn er diverse redenen waarom een locatie niet meer gebruikt wordt. Te denken valt aan locaties die niet meer mee willen doen waardoor in het gehele gebied opnieuw moet worden gekeken naar een goede spreiding.

2. *Hoe verklaart het college de afname van 6,8% in wijken met een onder gemiddelde WOZ-waarde? Wat zijn de redenen voor het niet meer gebruiken van een locatie?*

Zie het antwoord onder vraag 1

3. *Is het college het met de indiener eens dat het onwenselijk is dat het aantal stemlocaties in wijken met een onder gemiddelde WOZ-waarde is gedaald? Zo, nee, waarom niet?*

Uiteraard wordt ook gelet op het aanbieden van voldoende stembureaus in wijken met traditioneel een lage opkomst. In de wijken waar de vragen op doelen zijn meer stembureaus ten opzichte van andere wijken als het wordt bekeken per stemmer en vaak binnen een afstand van 300 meter (zie tabel 1). Vanuit die criteria bezien is er geen sprake van te weinig stembureaus. Zie tevens het antwoord onder vraag 1.

Tabel 1: stembureaus per Km2 en aantallen stemmers per stembureau

Stadsdeel	Stembureau per km2	Bruto Bevolkingsdichtheid	Stemmers per stembureau
<b>Loosduinen</b>	1 stembureau per 0,40 km2	38,5/ ha	479
<b>Escamp</b>	1 stembureau per 0,30 km2	95,3/ ha	645
<b>Segbroek</b>	1 stembureau per 0,28 km2	89,2/ ha	686
<b>Scheveningen</b>	1 stembureau per 0,38 km2	48,2/ ha	679
<b>Centrum</b>	1 stembureau per 0,14 km2	140,8/ ha	739
<b>Laak</b>	1 stembureau per 0,22 km2	118,8/ ha	944
<b>Haagse Hout</b>	1 stembureau per 0,31 km2	55,8/ ha	713
<b>Leidschenveen</b>	1 stembureau per 0,56 km2	34,2/ ha	683

4. *Is het college van plan om bij de volgende verkiezingen het aantal stemlocaties in wijken met een onder gemiddelde WOZ-waarde in elk geval op peil te houden om op deze manier te zorgen dat iedereen in de buurt dichtbij kan stemmen?*

Het college hanteert het uitgangspunt dat iedereen binnen een straal van vijfhonderd meter van elke willekeurige plek kan stemmen (tabel 1 onder vraag 3). Door vermindering van stembureaus door bovengenoemde redenen, kan de spreiding zijn veranderd of komen stembureaus net buiten de wijkgrens te liggen. Uit tabel 1 blijkt tevens dat voor inwoners uit stadsdelen met een hoge WOZ-waarde de afstand naar een stembureau groter is.

5. *Hoe staat het met de voortgang van de duale werkgroep 'opkomst en participatie'? Wanneer worden de eerste resultaten verwacht?*

De duale werkgroep heeft de Haagse Hogeschool en EMMA gevraagd om onderzoek te doen dat inzicht biedt in (1) de drijfveren van mensen om wel of niet te stemmen, (2) overeenkomsten en verschillen hierin tussen wijken, en (3) aanknopingspunten voor het vergroten van de betrokkenheid van burgers bij de gemeenteraadsverkiezingen en de gemeentelijke politiek. De duale werkgroep is meerdere keren bij elkaar gekomen om te worden geïnformeerd over het onderzoek. Dit onderzoek wordt in april definitief afgerond waarna de duale werkgroep met een reactie komt. De resultaten van dit onderzoek worden in de eerstvolgende werkgroep (in mei) besproken en vervolgens met de raad gedeeld tezamen met de verbrede opdracht van de werkgroep op het terrein van participatie en democratisering.

6. *Wordt er binnen de duale werkgroep ook gekeken naar de locatie en spreiding van het aantal stembureaus in Den Haag?*

Deze vraag maakt niet specifiek deel uit van de opdracht zoals door de duale werkgroep is verstrekt, maar zal zeker worden betrokken in de reactie op het onderzoek naar de opkomst. Zie tevens antwoord onder vraag 5.

7. *Waarom is ervoor gekozen om niet langer het dichtstbijzijnde stembureau af te drukken op het stembiljet, maar in plaats daarvan te verwijzen naar de website?*

Waarschijnlijk wordt de stempas bedoeld in plaats van het stembiljet. Haagse inwoners zijn vrij om te stemmen waar ze willen. De stembureaus worden gecommuniceerd via de verkiezingskrant die elke Haagse kiesgerechtigde dient te ontvangen. Daarnaast zijn ze te vinden via onder andere [www.stembureausindenhaag.nl](http://www.stembureausindenhaag.nl) en worden in de week voor de verkiezingsweek posters opgehangen op de locatie. De site is in de verkiezingsweek ongeveer 82.000 keer bekeken. Op de dag zelf staan er stoepborden en beachflags op de locaties. Op genoemde site tonen we ook de drukte bij de stembureaus; dit is voor veel mensen een reden om naar een ander stembureau te gaan. Daarnaast hebben we te maken met stempassen die ruim van tevoren worden opgemaakt, terwijl in een enkel geval de locatie nog kan wijzigen.

8. *Is het college bereid om bij de volgende verkiezingen weer het dichtstbijzijnde stembureau op het stembiljet te drukken? Zo nee, waarom niet?*

Nee, zie antwoord bij vraag 7.

Het college van burgemeester en wethouders,  
de secretaris, de burgemeester,

Ilma Merx Jan van Zanen